

NC
DO

ONDERZOEK

JONGEREN ALS CHANGE AGENTS?

PRESENTATIES VAN JONGEREN DIE OP STAGE ZIJN GEWEEST NAAR EEN ONTWIKKELINGSLAND: EFFECTEN OP HET PUBLIEK

In Nederland worden verschillende activiteiten uitgevoerd gericht op het bevorderen van mondiaal burgerschap. De effectiviteit van één soort activiteit is onderwerp van de afstudeerscriptie van Renske Kroeze bij de Universiteit Twente. Zij onderzoekt de effecten van presentaties van jongeren die op reis zijn geweest naar een ontwikkelingsland op de kennis, houding en gedragsintentie van degenen die deze presentaties bijwonen.

Presentaties van change agents om hun omgeving te veranderen

De acht onderzochte presentaties vinden plaats binnen drie programma's: 'Dare2Go', 'Werken aan de Wereld' en 'Green Experience'. Deze stageprogramma's zijn gefinancierd door de Subsidiefaciliteit voor Burgerschap en Ontwikkelingssamenwerking (SBOS), die stageprogramma's en andersoortige programma's gericht op het bevorderen van mondiaal burgerschap subsidieert. Binnen deze stageprogramma's gaan Nederlandse jongeren op reis naar een ontwikkelingsland. Na afloop zijn zij verplicht om, bijvoorbeeld via presentaties, hun sociale omgeving te betrekken bij mondiale vraagstukken.

De veranderingstheorie van deze stageprogramma's gaat uit van een 'olievlekwerking': 1. Het mondiaal burgerschap van de deelnemende jongeren zelf wordt vergroot door de reis en 2. Het mondiaal burgerschap van de sociale omgeving van de deelnemende jongeren wordt vergroot door informatievoorziening, zoals presentaties, van jongeren na thuiskomst. Volgens deze theorie treden de jongeren op als 'change agents' in hun omgeving. Het tweede deel van deze veranderingstheorie is nog niet eerder empirisch goed onderzocht. Deze afstudeerscriptie is een eerste bijdrage hieraan.

Onderzoeksaanpak

Om het effect van presentaties van de 'change agents' te onderzoeken, is de mate van mondiaal burgerschap gemeten bij het publiek van de presentaties. Dit is op twee momenten gebeurd. Voorafgaand aan elke presentatie vult de ene helft van de aanwezigen een vragenlijst in en na afloop doet de andere helft dit. De vragenlijst van de nulmeting heeft betrekking op kennis over het bezochte ontwikkelingsland en houding ten opzichte van de principes 'de gelijkwaardigheid van mensen' en 'het nemen van gedeelde

verantwoordelijkheid voor het oplossen van mondiale vraagstukken'. Deze twee principes zijn onderdeel van de door NCDO geformuleerde definitie van mondiaal burgerschap. Bij de nameting wordt gebruik gemaakt van dezelfde vragenlijst, maar is ook een vraag over voorgenomen gedragsverandering opgenomen. De effectiviteit van de presentaties is bepaald door vergelijking van de uitkomsten van de nul- en de nameting. Duiding van effecten vindt plaats door middel van kwalitatief onderzoek (observatie van de presentaties).

Uitkomsten: effecten op kennis, houding en gedragsintentie

Er zijn bij enkele presentaties positieve effecten gevonden. 'Dare2Go' is het enige programma waarbij er bij één van de twee presentaties een significant kwantitatief verschil tussen de voor- en nameting gevonden is in de houding van aanwezigen ten opzichte van mondiaal burgerschap. Bij alle overige presentaties zijn er geen effecten gemeten op houding. Wat betreft kennis zijn er effecten gemeten bij presentaties van 'Dare2Go' en 'Werken aan de Wereld'. De respondenten van de nameting hebben na afloop meer multiple choice kennisvragen goed dan respondenten in de nulmeting. Of het publiek zijn gedrag wil veranderen naar aanleiding van de presentatie is gevraagd in de nameting. Het percentage respondenten dat een dergelijke gedragsintentie heeft, ligt bij het programma Dare2Go significant hoger dan bij de andere twee programma's.

Uitkomsten verklaard: kwaliteit van de presentaties

Deze studie heeft een relatief beperkt effect kunnen aantonen bij het publiek van de presentaties. Hoe komt dat? Een mogelijke verklaring ligt in de aard van de presentaties. De jongeren die binnen 'Green Experience' en 'Werken aan de Wereld' op reis zijn geweest, stellen zich tijdens hun presentaties niet expliciet als 'change agent' op: hun presentatie lijkt er niet op gericht om een verandering (bij hun publiek) te bewerkstelligen. Een effectievere aanpak is als een jongere zich tijdens een presentatie wél als 'change agent' opstelt en als de presentatie expliciet gericht is op 'verandering', zoals bij het Dare2Go programma gebeurt. Belangrijke signalering is dat presentaties waarbij de beleving van de jongere zelf centraal staat - een soort reisverslag -, in plaats van de problematiek van het bezochte land, geen effect laten zien op houding ten opzichte van mondiaal burgerschap.

Aanbevelingen

Om de effectiviteit van de presentaties van de 'change agents' te vergroten doet de auteur een aantal aanbevelingen. Allereerst moet bij het ontwerpen van de presentatie het doel van de presentatie - namelijk vergroting van het mondiaal burgerschap bij het publiek - centraal staan. Ten tweede moeten de jongeren goed geïnstrueerd worden wat er van hen verwacht wordt: anders zal het doel van de presentatie waarschijnlijk niet bereikt worden. Ten derde is het van belang dat het publiek zorgvuldig wordt samengesteld. Als er vrienden en familieleden aanwezig zijn, die al veel gehoord hebben van de jongere over de reis, is het niet aannemelijk dat er door de presentatie nog een verandering bij deze groep optreedt. Als laatste plaatst de auteur haar kanttekeningen bij de duur van de onderzochte presentaties (die gemiddeld een half uur duren). Een interventie die langduriger of over meerdere momenten is verspreid zal waarschijnlijk effectiever zijn.

Meer lezen?

Op de website van NCDO vindt u tal van onderzoeken over hoe Nederlanders zich verhouden tot verschillende mondiale thema's. Heeft u vragen of opmerkingen over dit onderzoek of wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuw onderzoek, neem dan contact op met NCDO via onderzoek@ncdo.nl.

Bron

Kroeze, R. (2013). Vergroten van mondiaal burgerschap bij de indirecte doelgroep. Evaluatiestudie naar de effecten van typen 'presentaties' op het mondiaal burgerschap van de ontvangers. Enschede: Universiteit Twente. De afstudeerscriptie van Renske Kroeze is uitgevoerd onder begeleiding van NCDO.

Wilt u het hele onderzoeks dossier inzien? Ga dan naar www.ncdo.nl/evaluatie-jongeren-als-change-agents

NCDO is het Nederlandse kennis- en adviescentrum voor burgerschap en internationale samenwerking. NCDO voert onderzoek uit, geeft trainingen en stimuleert de meningsvorming over mondiale thema's door publicaties te verzorgen en de discussie op gang te brengen.

